

“Nu a mai existat nicicând”, scria Pr. Serafim, “o asemenea epoca de invatatori mincinosi precum acest jalnic secol al XX-lea, atat de bogat in tot felul de nimicuri materiale si atat de sarac la minte si la suflet. Orice parere ce se poate inchipui, chiar si cea mai absurda si chiar cele respinse pana acum de consensul universal al tuturor popoarelor civilizate, are acum propriul program si proprii „invatatori”. Cativa dintre acesti invatatori demonstreaza sau promit „putere spiritulala” si false minuni, cum fac unii ocultisti si „harismatici”; dar cei mai multi dintre invatatorii contemporani nu ofera decat o zeama lunga de idei nedigerate, luate „din aer”, cum s-ar zice sau de la vreun „intelept” modern autoproclamat, care stie mai bine decat toti cei vechi, numai fiindca traieste in „luminatele” noastre vremuri moderne. Ca urmare, filosofia are mii de scoli, iar „crestinismul” mii de secte. Unde sa afli adevarul, daca mai este de aflat vreun adevar in aceste vremuri atat de ratacite?

Este un singur loc unde se afla izvorul adevaratei invataturi venite de la Insusi Dumnezeu, neimputinata de-a lungul veacurilor, ci pururea proaspata, fiind una si aceeași la toti cei ce o invata cu adevarat, ducandu-i la mantuirea vesnica pe cei ce urmeaza. Acest loc este Biserica Ortodoxa a lui Hristos, izvorul este harul Preasfantului Duh, iar adevaratii dascali ai dumnezeiestii dogme ce se revarsa din acest izvor sunt Sfintii Parinti ai Bisericii Ortodoxe“.

“In Sfintii Parinti“, scria el, “aflam „cugetul Bisericii”, intelegerea vie a descoperirii lui Dumnezeu. Ei sunt veriga de legatura intre vechile texte ce cuprind descoperirea lui Dumnezeu [adică Sfintele Scripturi] si realitatea de astăzi. Fara o asemenea legatura, fiecare om este de capul lui, rezultatul fiind zecile de mii de interpretari si de secte“.

“Biserica este casa lui Dumnezeu Celui viu, stalp si intarire a adevarului (1 Tim. 3, 15). Adevarul crestin se pastreaza in Biserica, in Sfanta Scriptura si Sfanta Traditie; dar cere o pastrare dreapta si o talmuire dreapta. Insemnatatea Sfintilor Parinti sta tocmai in aceasta: ei sunt cei mai iscusiti pastratori si talmucitori ai acestui adevar, in virtutea sfinteniei vietii lor, a adancii cunoasteri a Cuvantului lui Dumnezeu si a belsugului harului Duhului Sfânt ce salasuieste in ei”.

“Statornicia”, spunea el, “este ceva ce se lucreaza printr-un regim duhovnicesc intemeiat pe intelepciunea predanisata de Sfintii Parinti – nu simpla supunere fata de traditie de dragul traditiei, ci mai curand o asimilare constienta a ceea ce barbatii de Dumnezeu inteleptiti au vazut si au scris. In aspectul sau exterior,

aceasta statornicie se lucreaza printr-un pic de rugaciune, rugaciune pe care o avem in slujbele bisericesci ce au ajuns pana la noi. Fireste, in alte locuri ea se savarseste mai mult sau mai putin, dupa puterile fiecaruia.

Statornicia presupune si citirea scrierilor duhovnicesti, de pilda la masa. Trebuie sa fim necontenit injectati cu nelumescul, ca sa putem lupta cu partea opusa, cu lumescul, care ne roade neincetat. Daca incetam, fie si numai pentru o zi, aceste „injectii” cu nelumescul, evident ca lumescul incepe sa ne copleseasca. Petrecand o zi fara ele, lumescul ne invadeaza; doua zile – inca si mai mult. Si curand ne dam seama ca gandim din ce in ce mai mult in chip lumesc, pe masura ce stam tot mai mult in contact cu acel tip de gandire si tot mai putin in contact cu gandirea de tip nelumesc.

Aceste injectii – injectii zilnice cu hrana cereasca – sunt partea exterioara, iar partea launtrica este ceea ce se numeste viata duhovniceasca. Viata duhovniceasca nu inseamna a fi in nori, rostind Rugaciunea lui Iisus sau trecand prin felurite miscari; ci inseamna a descoperi legile vietii duhovnicesti ce se aplica propriei pozitii, propriei situatii. Aceasta vine in decursul anilor, prin citirea atenta a Sfintilor Parinti cu carnetelul in mana, notand pasajele care ni se par cele mai semnificative, studiindu-le, descoperind cum ni se aplica si, daca e nevoie, revazand parerile anterioare asupra lor pe masura ce le patrundem ceva mai adanc, descoperind ce spune un Parinte despre un lucru, ce spune al doilea si asa mai departe. Nici o enciclopedie nu-ti da aceste lucruri. Nu poti sa hotarasti ca vrei sa afli totul despre un anumit subiect si sa incepi a-i citi pe Sfintii Parinti. Unele scrieri au indexuri, dar nu poti ajunge pur si simplu la viata duhovniceasca in acest mod. Trebuie sa o iei putin cate putin, asimiland invatatura pe care poti sa o absorbi, revenind asupra acelorasi texte in anii urmatori, reabsorbindu-le, luand mai mult, si ajungand treptat sa-ti dai seama in ce fel ti se aplica tie acele texte duhovnicesti. Facand astfel, ne dam seama ca de fiecare data cand citim un Sfant Parinte aflam lucruri noi. Patrundem intotdeauna tot mai adanc...

Parintele Nicolae Deputatov, un om cu multa dragoste pentru Sfintii Parinti, le-a citit scrierile si le-a subliniat, notandu-si citatele in carnetele. El spune: „Cand am o stare foarte proasta, cand sunt descurajat si deprimat, deschid unul din carnetelele mele si incep sa citesc ceva ce ma insuflase odinioara. Si aproape fara gres , citind ceea ce ma insuflase candva, ma umplu din nou de insuflare, fiindca insusi sufletul meu este cel care a fost candva insuflat, si vad acum ca ceea ce m-a insuflat atunci ma poate hrani si acum. Deci a deschide ceea ce m-a insuflat candva devine un fel de insuflare automata”””.

“Ortodoxia, fireste, nu se schimba de la o zi la alta sau de la un veac la altul. Daca privim lumea protestanta sau romano-catolica, vedem ca anumite scrieri duhovnicesti se demodeaza. Uneori ele revin la moda, alteori se demodeaza din nou. E limpede ca ele sunt legate de lucruri lumesti, care starnesc din cand in cand interesul oamenilor sau tin mai curand de spiritul vremii. Nu se intampla la fel cu sfintele scrieri ortodoxe. O data ce dobandim intreaga conceptie crestino-ortodoxa – adica, pur si simplu, conceptia crestina – transmisa de la Hristos si Apostoli pana in vremea noastra, totul ne devine contemporan. Citesti cuvintele unui autor precum Sf. Macarie, care a trait in pustia Egiptului in veacul al IV-lea, si el iti vorbeste tie. Conditiiile in care a trait sunt putin diferite, dar el ti se adreseaza direct tie, pe limba ta. El merge catre acelasi loc, foloseste acelasi cuget, are aceleasi ispite si caderi si nu are nimic strain. La fel se intampla cu toti ceilalti parinti, din vremea aceea si pana in veacul nostru, cum ar fi Sfantul Ioan din Kronstadt. Toti vorbesc acelasi limbaj, limbajul vietii duhovnicesti, in care si noi trebuie sa patrundem”.

Ignatie Briancianinov (+1876) si Episcopul Teofan Zavoratul (+1894).

“Ei au vorbit oamenilor in limbajul vremii lor“, spunea el, “o perioada foarte apropiata de secolul XX-lea. Le erau cunoscute toate ispitele vremii noastre, mai ales episcopului Ignatie, care-i citise pe toti scriitorii apuseni si era el insusi inginer si cunostea ultimele teorii din matematica. Cunoscand situatia prezenta si intreaga intelegere apuseana, ei au infatisat invatatura ortodoxa pentru vremurile acestea si au raspuns la tot felul de probleme. De pilda, episcopul Ignatie a scris un volum despre iad si starea sufletului dupa moarte, elucidand invatatura ortodoxa intr-un mod care sa poata fi inteles si de omul apusean. Acesti Parinti si cei ce i-ai citit si urmat ne transmit Ortodoxia intr-un mod foarte accesibil...”

Va trebui sa ne cercetam pe noi insine: Daca vedem ca avem ravna pentru Ortodoxie, dar nu suntem o „veriga” din lantul ce trece prin Ignatie Briancianinov si Teofan Zavoratul, exista primejdia de a nu fi in legatura cu toti Parintii. Trebuie sa existe o linie continua”.

“Nu este nici o problema a vremii noastre atat de confuze, care sa nu-si afle solutia printr-o lectura atenta si cinstitoare a Sfintilor Parinti: fie ca e vorba de

problema sectelor si a ereziilor ce abunda astazi, ori de cea a schismelor si a „jurisdictiilor”; fie ca e vorba de simulacrul vietii duhovnicesti infatisate de „renasterea harismatica” sau subtilele ispite ale confortului si inlesnirilor moderne; fie ca e vorba de probleme filosofice complexe precum e evolutia sau probleme morale concrete, precum avortul, eutanasia si controlul nasterilor; fie ca e vorba de rafinata apostazie a „serghianismului” ce ofera o organizatie bisericeasca in loc de Trupul lui Hristos sau de brutalitatea renovationismului ce incepe cu revizuirea calendarului si sfarseste in protestantismul de rit rasaritean. In toate aceste probleme singura calauza sigura sunt Sfintii Parinti si Parintii nostri vii care urmeaza lor“.